

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Groen en gezondheid in milieueffectrapportage

Een plan of project kan een positieve bijdrage leveren aan de gezondheid van mensen. Groen in of nabij de stedelijke leefomgeving heeft een positieve invloed op de gezondheid van mensen. Op welke manier kan het positieve effect van groen het beste een plek krijgen in milieueffectrapportage. In deze factsheet:

- Wat is het effect van groen op gezondheid?
- Bestaan er maten voor groen in de leefomgeving?
- Welke informatie over groen moet er in een milieueffectrapport?
- Waar vind ik meer informatie?

Wat is het effect van groen op gezondheid?

Uit verschillende studies blijkt dat groen in de directe leefomgeving een positieve invloed heeft op het welzijn en functioneren van mensen, zowel in psychische als fysieke zin. Groen bevordert sneller herstel van stress, stimuleert tot bewegen (en gaat daarmee overgewicht tegen), vergemakkelijkt het leggen van sociale contacten (en gaat dus eenzaamheid tegen) en bevordert de cognitieve, motorische en emotionele ontwikkeling van kinderen.

In een gebied met weinig groen blijkt de kans dat iemand zich ongezond voelt 1,5 keer zo groot als een persoon die in een heel groen gebied woont. Mensen die in die groene gebieden wonen komen minder vaak bij de huisarts en hebben minder klachten over stress, angststoornissen, depressie, migraine, ademhalingsproblemen, diabetes, hoge bloeddruk en hartklachten (Bron: Maas, 2009).

Er zijn aanwijzingen dat vooral ouderen, kinderen en mensen met een lage sociaaleconomische status profiteren van groen in de leefomgeving.

Ook tempert groen de effecten van extreme weersomstandigheden (zowel hitte als wateroverlast).

Naast positieve effecten zijn er overigens ook negatieve effecten van groen mogelijk. Denk dan aan de ziekte van Lyme, allergieën en gevoel van onveiligheid.

Bestaan er maten voor groen in de leefomgeving?

Er is geen wet- of regelgeving voor de hoeveelheid groen in de (stedelijke) leefomgeving. Een richtlijn die in Nederland wel gebruikt wordt voor nieuwe woningbouwlocaties is 75 m² groen per woning. Veel steden in de Randstad, Limburg en delen van Brabant voldoen overigens niet aan deze richtwaarde.

Het groen moet aan bepaalde kwaliteitseisen voldoen, gericht op gebruiksmogelijkheden. Die zijn afhankelijk van het type groen en de bereikbaarheid, overzichtelijkheid, toegankelijkheid en het beheer ervan.

Het grootste gezondheidseffect treedt op bij groen in de directe leefomgeving (binnen 500 meter van de woning) en bij de aanwezigheid van grotere groen-/natuurgebieden in de wijdere omtrek (op loop- en fietsafstand).

Welke informatie over groen moet er in het milieueffectrapport?

Groen in de leefomgeving is relevant in milieueffectrapporten voor structuurvisies, bestemmingsplannen en woningbouw- en stedelijke transformatieprojecten.

Belangrijk is dat de kennis van de verschillende deskundigen over respectievelijk ruimtelijk ontwerp, milieu en volksgezondheid wordt samengebracht. Zeker als deze drie domeinen al vroeg bij de visie-, plan of projectontwikkeling betrokken zijn, kan dit leiden tot een gezonder ontwerp en gezondere inrichting van de leefomgeving.

Belangrijk is ook de direct belanghebbenden (bewoners, ondernemers) te betrekken bij het ontwerp en de inrichting van de leefomgeving.

Indicatoren voor de beoordeling van varianten en alternatieven in het milieueffectrapport zijn:

- De hoeveelheid groen binnen een bepaalde afstand tot woningen.
- De afstand tot groen/natuur van een bepaalde omvang in de bredere omtrek.
- Soort groen: bomen, struiken, gras, etc.
- De bereikbaarheid van het groen: lopend, per fiets of auto.
- De overzichtelijkheid (sociale veiligheid) en de toegankelijkheid van het groen (gesloten, open).

Klimaatverandering

Een gezonde leefomgeving vraagt om voldoende groen (en blauw) op loop- en fietsafstand en groene (en blauwe) verbindingen van de stad naar de natuur. Raadzzaam is bij het maken van groen- en waterplannen rekening te houden met de verwachte toekomstige grotere neerslagextremen en hittestress als gevolg van klimaatverandering.

Financiële effecten vaak doorslaggevend

Maak ook een inschatting van de financiële effecten van een groene leefomgeving: vermindering van zorgkosten en ziekteverzuim. Deze effecten zijn bij besluitvorming immers vaak doorslaggevend.

De GezondOntwerpWijzer (GOW) bundelt kennis over het gezond ontwerp en inrichten van de leefomgeving. In de GOW vindt u inzicht, inspiratie en ideeën om dit op integrale wijze te doen.

De TEEB-tool (The Economics of Ecosystems and Biodiversity) is daarbij een nuttig hulpmiddel. De economische baten (minder zorgkosten en ziekteverzuim) van stedelijk groen zijn in de regel 1,5 tot 2 keer groter dan de kosten van aanleg en onderhoud. Daarbij moet bedacht worden dat de kosten en baten van groen meestal bij verschillende partijen liggen. Ook worden de kosten vaak op korte termijn gemaakt, terwijl de baten pas op langere termijn optreden. Dit verdelingsvraagstuk maakt bij voorkeur onderdeel uit van de analyse.

Benut onze kennis

Heeft u een vraag over groen en gezondheid in milieueffectrapportage? Neem dan contact met ons op. Wij staan u graag te woord. Bel of mail:

- Geert Draaijers - gdraaijers@eia.nl - 030 234 7606
- Tom Ludwig - tludwig@eia.nl - 030 234 7641